

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Augusztus 28.

Most még a romok beszélnek. Még frissen emlékező gondolatunk, viharverte, a béke olajágán még meg nem pihenhető, fáradt lelkünk az első szomorú évfordulón ünneplő oltást a maga számára a romok virágjai, elégett tüzhelyek kormos falai között találunk.

Még fáradt csendes léptekkel jövünk ide ünneplő gondolattal, még frissen égő, felsíró emlékezéssel.

Menekülésünk kálváriautján egy új imádságot tanultunk s ma újra ezzel fohászunk fel: Ments meg minket uram a hontalanság minden földi szenvedést magában foglaló keservétől. Uram!

Hisz tudod, ugy-e, mi az hontalannak lenni esőt siró őszi délután?

Tudod, mi az fel nem melegedni idegen tüzhelynek lobogó, izzó lángjánál. ?

Álmod nem találni idegen otthon fekhelyén? . Csak gyötrődve, lesve lopni valamit az álmom irgalmas morzsáiból, mely elringatott egy egy óráskára és hazaszállott meggyötört lelkünkkel, hogy aztán a reggel újra letörölje a boldog álmom mosolyát ajkunkról s helyébe adta a szomorú valót . . . csak álom volt . . . még tart a kálvária . . . még kiüldözött szenvedő hontalan vándor vagyok új nap újabb sebek .

Kérdeztük a naptól, az egész fénylő csillagoktól; miért nem olyan a ragyogásod, vidám derűs a fényetek, mint otthon?! . . . Nem éreztük éltető scókos melegét a napnak, nem tükrözte vissza szomorú tekintetünk a fénynek gyógyító sugarát.

Tikkadt az ajakam: hol maradtál havas virágunknak kristálytisza csillogó vize? . . . esodás forrásunknak gyógyító híres balzsama?

Hol maradtál fenyőillatos, szűzi vad virág illatos levegő? Szülőföldemnek panorámás, tengerszemés szépsége? . .

És te szegény, hontalan székely testvérem, ott messze idegenben miért álltál meg egy-egy csenevész, poros fenyőfa előtt vándorutadon, hosszan elméiázva mintha imádkoznál előtte? . .

. . . Otthon kis falunkat fenyőerdő védi . . . nagyok, erősek, délcegek, mint erős, délceg, őserővel vértezett a népe, a viharverte, sorspróbálta, gyökereiben szívósan földjéhez tapadó székely nép.

A világ, magyar testvéreink, vajmi keveset tudtak eddig rólunk.

Csak annyit: talán magyarok vagyunk valami magyarhoz hasonló nyelvet beszélünk . . . de szokásaink, életmódunk annyira különbözik az övéktől! . . . Bizonyára a húst még a nyereg alatt puhítjuk

És mi titkoltuk, féltve őriztük gyönyörűséges kis hazánk Istenáldotta bőségét, boldog gazdaságát, mint valami értékes drágakövet a világ szemétől elzártan tartogatjuk, hogy a hontalanság kálvária utján járva annál nagyobb fájdalommal érezzük annak elvesztését.

. Volt egyszer egy otthon! . . . gyümölcsöző fákkal . . . rácsos kis kapuval — virágos kis kerttel . . . minden szöglete a munka verejtékével megszentelve . . . volt.

Vándorbotunk tövisei még nem hervadtak el egészen; az első évfordulóján székelyek futásának felsír az emlékezés, mérhetetlen szenvedéseink emléke még rá van vésődve az arcokra.

A romok virágjai, kormos falak, elégett tüzhelyek falai között bolyong, ma még az emlékezés; ünneplő oltarkövét még alig felszáradt könnyeinkkel öntözzük.

És az új imádság szavaival fohászunk fel: Uram, ne vigy minket újra a hontalanság kálvária útjára

W. E. A.

Tombol a harc

az összes csatatereken. Anglia, Franciaország, Olaszország és Oroszország újabb és újabb embermilliókat dobnak a háború poklának tüzebe, a melynek lángjait emberhullák égbenyunyuló tornyai téptájják, és mégis, a három esztendő háborúban nem volt soha egyetlen pillanat, amely talán annyira kedvezett volna a békének, mint a mai.

A pokoli játék zűrzavara felett, mint ez a legviharosabb égháború után is be szokott következni, hirtelen kiderül az égbolt és mire a vihar elül, színes szárnyú szivárvány töri át a fellegeket.

Isonzónál tizenegyedszer mennek rohamra az olaszok, Flandriában harmadszor veti tűzbe Anglia és Franciaország ifjuságának virágát, Romániában patakokban ömlik Oroszország és Románia vére és közben a Vatikánból ismét felroppen a fehér galamb és üzenetet visz a háborús országokba, az emberiség és a kultúra nevében kegyelmet kérve néhány kiválasztott földi embertől, a népek százmilliói részére. De ott leng már a fehér zászló a stockholmi színház homlokán is és talán még idejük

sem lesz a Lloyd Georgeoknak a pápa nemes békeközvetítési kísérletét visszautasítaniok, már el fog roppenni az első kemény szó Stockholmban, amely az egész világ fenyegető mementójaként zugja majd az emberiség gonosztevőinek a fülébe: ne tovább.

Lehet, hogy a pápa ufabb békekísértete is süket fülekre talál az antantnál. A legtöbb jel, az uszító sajtó előcsaholása erre vall. De még ez esetben is elvitathatatlan, hogy a pápa iniciatívájának termékenyítő hatása lesz a béke ügyére, mert a béke Stockholmban összszeülő barátainak szárnyakat ad majd nemes feladatuk megvalósításához.

A pápa azonban, újabb jelentések szerint még egy jegyzéket intézett a hadviselő államokhoz, amelyekben egy általános fegyverszünet megkötését javasolja.

Eunek a második jegyzéknek a kibocsátása még inkább fokozza a reményt, hogy a pápa eredményre számít, különben aligha exponálta volna magát annyira a szent ügyért. Egyebekben egy ma éjszaka érkezett táviratunk arról számol be, hogy az antant beható tárgyalás alá veszi a pápa békejavaslatát. Ki tudja, a megváltozott viszonyok miatt nem e fog ezúttal az első engesztelő szó elhangzani, amelyre felujonganak a világ népei?

Erdély aranykora.

Mióta hű fegyvertársaink, a havasalföldi oláhok megrohanták Erdélyt és fenekestől felforgatták és kifosztották, azóta a magyar közvélemény érdeklődésének homlokterén áll a Királyágón tui rész. Az erdélyi magyarokat és főképen a szintiszta székelységet nem az különbözteti meg a duna-tiszai magyartól, hogy a fehér harisnyaposztó nadrágot, kerek posztó kalapot és ráncos száru csizmát visel, hanem valahogy a lelkülete alakult másképen, féltékenyebb a magyarságra, nem szívesen keveredik más néppel, akit magánál alsóbbrendűnek ítél s főképen erős közérzés uralkodik rajta, a maga ügye-baja, vesződések élete mindig másodrendű érdek, mikor a községről, az egyházzal, a vármegyéről, a házáról van szó. A székely ember sokat ad jó hírére, becsüli a közéleti szereplést, az erkölcsi javakat, értékeket, szóval ideális lelkülete van.

A székely ember ráfizet, elhanyagolja földjeit, de a hatalmat ki nem engedi a kezéből. A Székelyföldön szegény, ha fiatal legény nem katona. Az Alföldön is ünnep a sorozás, de a

katonai szellem, a katonai élet tisztelete nem olyan erős és hathatós, mint Erdélyben. Ma csak könnyes szemmel lehet a Maros, a Nagy- és Kisküküllő, az Olt és a Nyárad partjain végig menni. Hogyne könnyezne az odaválási, szerető szem, mikor ifju királyunk és királynénk is a sajnálat és részvét forró érzésével jártak-keltek ott a füstölgő házak, torlódó romok között és királyi lelkükben bizonyára erős a hit és elhatározás, hogy Magyarország keleti védőbástyáját érdekes fellegvárát ismét régi fenyebe fogják visszasegíteni.

Mert ma Erdélyt sok helyütt a Százmum végigseperete, afrikai sivó pusztasághoz hasonlatos. A férfiak, legények, az ifuság távol s hogy kik ők és milyen dicsőséggel harcoltak, arról minden szóval ékebben beszélnek a hivatalos jelentések, a 82, 62. közös, a 22, 23, 24. honvédgyalogezredek, a 9 honvéd és 2. közös huszárezredek s a 23-as vadászrezred páratlan teljesítményei a világháború arany betűkkel teleirt gyönyörű krónikái.

Sokszor emlegették, hogy illetékes helyen egy erdélyi miniszterium felállítását tervezik. Soha jobbkor, mint most és soha nem állt hivatal magasabb feladatok előtt. Az erdélyi miniszterium nemcsak egy száraz, egyszerű adminisztrációs műhely lesz, hanem olyan hivatal, mely nem önmagáért, de azért teremtdik, hogy építsen, alkosson, tervezzen, kigondoljon, végrehajtsa, elrendezze a romokat és törmelékeket, a letarolt, felperzselt földre jobb életet, megélhetési feltételeket, iskolákat, utakat, házakat, gazdasági felszereléseket, legelőt, marhaállományt, vetőmagot gépeket adjon.

Az erdélyi magyarságot nemzeti mivoltában kell mindenáron alátámasztani, a városok magyar kulturáján kell lendíteni, mert Erdély népi és faji tagoltságánál fogva államérdek, hogy a vezetés, irányítás továbbra is a kipróbált és ezer veszedelmek között is fényesen bevált magyarság acélmarkában maradjon. A magyar nyelv szépségét, varázsát ott kell a lelkekbe csepegtetni, mert amit a gyermeklélek megszeret, ahhoz a férfi is áhítatos kegyelettel ragaszkodik. Erdélynek a háború tüzes parázsából, úszkós hamvából Főnixszemadárként kell feltámadnia. Valóra kell, hogy váljanak, a költő álmai, s a ledöntött csonki Arpád szobrot egy nemzet lelkesedésének vihára kell, hogy talapzatára visszaállítsa. Hogy ércakáival hirdesse: Az Észme vagyok, Nagy-Magyarország öre, kiért milliók bátran véreznek. Itt Kelet ormán hirdetem mennydörögve, hogy élned kell és nem mulsz el soha, most támadsz fel, hogy tündökölj örökre, régi regék ragyogó szent örökje: Erdély aranykora!

A nők egyenjogúsítása.

Az aknavető dörgése és gránátrobbanás közben olvastatjuk napi postánkat. A „Csiki Lapok” tárcája éppen ezérszerűen a nők választói jogának kérdését tárja bírálataink elé. Most amikor erupciós erővel folyik a társadalmak demokratizálása, engedjünk meg magunknak néhány szót e kérdésben is.

Magát a választói jogosultságot azonban nem lehet elkülönítenünk az egyenjogúság, az egyenlőség többi kérdéseitől.

A feminizmus öszszeljai egybeesnek és követik a társadalmi szocializmus kordinátáit. — Sőt azt mondhatnók, hogy a szocialisztikus törekvéseket részben meg is haladták, amennyiben civilizált társadalmaink a nők társadalmi egyenjogúságát már rég óta elismerték és biztosították.

E társadalmakban ma férfi és nő között nincs különbség és minden alap bijján áll az a szemrehányás, mely nekünk férfiaknak a „teljes faji egyenlőség” eddigi fel nem ismerését dobja arcunkba.

Ez a kifakadás talán beillik Sudánban és Kinában, jogosult lehet Törökországban és Japánban, ahol a nő szolgálja, igavonó állatja a férfinak, de Magyarországon a lovagiasság klasszikus földjén nem egyéb, mint egy rosszul csengő viszhang London souffragettjeinek propagandájából.

A mai társadalmi csoportok mindent megadoak a nőknek, ami a „faji egyenlőség” fogalmi alá esik. A társadalmi termelésben a férfi versenytársa a nő, ott tör előre az élet különböző változataiban a férfival együtt, ott ül az iskolák padjaiban, ott az igazságszolgáltatás bírói és védői székében.

Egészen más elbírálás alá esik azonban a politikai egyenjogúság kérdése.

Míg a társadalmi egyenjogúság kérdéséhez szó sem fer, addig a politikai egyenjogúság eldöntése szorgos vizsgálatunk anyagát kell képezze.

A választói jog, politikai jog, államjog s magának az államnak a szempontjából bírálandó a kérdés létjogosultsága is.

Államjog, politikai jogok alanya csak az lehet, aki az állampolgárokra reáért kötelezettségeket viselni vállalja.

Ha azt látjuk, hogy a választási jogosultvány mai oszlódása mellett a kötelezettségek viselőinek férfi milliói ki vannak zárva a választói jogosultság kereteiből, mennyivel inkább mellőzve és elzárva kell álljanak a jogosítványtól a nők, akiket egyáltalában semmi nehéz és ellenszolgáltatástól mentes állampolgári kötelezettség nem terhel. De a férfi nem folyamatban lévő teljes egyenjogúsítása esetén sem számíthat a nő aktív és passzív politikai jogokra, mert az ezzel járó állami és társadalmi terheket statisztikai arány száma szerint nem nagyon hajlandó a férfiaktól átvállalni.

De lássuk ezt közelebbről úgy az állam, mint az államban élő társadalom szempontjából.

A terhek átvállalásának egyik nehéz kérdése és akadályja, a női szervezet erre kevesebb alkalmas volta, a férfétől eltérő szervezeti berendezése és már a természettől más munkakörbe utalt rendeltetése. — Röviden nevezhetnők szervezeti egyenlőtlenségnek. — Ehez csatlakozik a társadalom erkölcsiséget célzó vétője.

Ha a nők, e felfogás szerint, a természettől neki utalt körből kiemeljük, úgy politikai mint társadalmilag egyenjogúsítják a férfival, ráhárítjuk a közös terhek aránylagos részét — akkor veszélyeztetjük a faj fenntartás fogantatát!

Az ily módon szabaddá, emancipáltá lett nő menekül a család látszólagos kötelekei elől, egyénileg igyekszik a társadalomban érvényesülni és a létért való küzdelemben undorral fordul el fajfenntartást célzó természeti hivatásának gondolatától is.

De nemcsak a természetes fejlődést veszélyezteteti a nők politikai és társadalmi emancipációja, hanem az államban élő társadalom erkölcsiségét is. A családot nélkülöző nők élete sexualis veszélyt rejt magában, lazítja a még esetleg fennálló családi kötelekeket is és melegágya a prostitucionak.

Mindezekből azt látjuk, hogy a nőt a mai és a közel jövő társadalmi berendezkedés mellett sem politikai sem széleskörű polgár jog nem illetheti.

Fel szokták ugyan hozni a feministát, hogy mi jogon bír politikai jogokkal az a férfi, aki katonai szolgálatra például szervi fogyatkozásai miatt alkalmatlan, — ez alapon a nőt is politikai jog illeti.

Ez azonban csak látszólag helyes érv. — Az egyenlőség keretei között átlag 1000 fér-

fiből 510-et adott a társadalom a mai világháború terheinek viselésére; 490 férfi pedig részben gyermek, részben ugy és alig 10% át teszik a testileg alkalmatlanok. — Ezek miután kötelesek vállalni a terhes kötelezettségeket, ha a testi alkalmatlanságuk megszűnik, ellenkező esetben kötelesek fizetni hosszú időt azt az adót, melyek e szolgálatok egyenértékűül ró ki rájuk a társadalom.

Ezzel szemben 1000 nő közül egyetlen egy sem teljesít haretéri szolgálatot, egyetlen egyet sem terhel az egyenérték adó — őt még a társadalmi termelésnek azon munkaköréből is menekül valamennyi, melyek a férfi nem közszolgálatra igénybevett munkaeje hiánya miatt panganak — de a nők számára a nyelemnél valamivel terhesebb foglalkozást nyujtanának. (Bánya-, vas- és fémipar)

Ha megoldották feministaink a katonáskodás női kérdését, ha hajlandók a férfi mellett a társadalmi termelés legnehezebb munkameit viselni és vállalni, ha vállalják az erkölcsiség és család fennmaradását és biztosítják a természetes szaporodás minden lehetőségét, nekünk férfiaknak akkor semmi előgásunk az emancipáció és ezzel a nők választói jogosultsága ellen.

Mindegyik azonban óva intünk minden nőt, az emancipáció téves felfogásaitól — hivatkozunk fajunk erős pusztulására a mai világháborúban, utalunk a nő természeti rendeltetésére és a férfi és nő szervezetének egyenlőtlenségére. — A mai társadalmi keretek és ami férfiarunk biztosítják minden magyar nőnek az egyenlőséget; — a politikát is majd csak kiveszkezdjük a család köréitől távol, ha megkötöttük a sok faradalmak jutalmát, a becsületes békét.

Az előző fejtegetések egyik kifejezését kell végezettül helyesbíteniem.

„A női nem eredeti fölényének teljes tudata...” Kár, hogy ezt csak ily későn ismertek fel feministaink, mert egy egész rakas nem éppen megtszítelő extravagáns jelektől szabadultak volna meg! Azonban e fölényt sem én, sem feritársaim ez ideig nem fedezték fel. — Éppen a „faji” egyenlőtlenség és differencialódásra vezetne ez a felfogás, haott éppen a „faji egyenlőség” képezi a feminizmus minden tételének alapját. A nő és férfi közötti különbséget tárgyilagosan nem szabad és nem is lehet ilyen határvonalak közé dobni.

Ha a mellérendelés természetes fogalma helyes és nem tagadható, mi sem vitatjuk már csupán lovagiasságból sem fölényünket, — de viszont nagy T-vel tagadjuk a nők fölényét is. A férfi a társadalom domináns alakja, reá neheznek a termelés és gazdálkodás, család fenntartás minden testi és szellemi terhei, ő az irányító idege, nevezhetnők az egész társadalmi berendezkedésnek, de nem vitathatjuk azt sem el, hogy a nő ebben a nehéz munkában ott áll a férfi oldalán, segítőtársa, támasza és vigasza. — Nem tagadjuk azt sem, hogy a család gazdag költői világa a nőben találja minden lyrikumát, de viszont nem szabad feledni, hogy mindezek még nem teszik a nőt annyira tökéletessé, hogy ez által az evolúciós fejlődésben dolgozó hangyaszorgalmu férfi fölé emelkedjek.

Dr. Balogh Lajos.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Egy hős székely ezredes temetése.

Nagy részvét mellett temették el Marosv. helyt magyardéteriaki Körössy István es. es kir. kamarás, ezredes, a 300-ik honvédezed hői halált halt vitéz parancsnokát. A temetésen megjelentek a helyőrség összes törzs és főtisztjei, képviseltette magát több törzstiszttel József kir. herceg arcvonalparancsnoksága, a budapesti 1. honvédgyalogezred, míg a gyászkiiséretet a 82-ik székely ezred első zászlóalja adta.

— Uj napilap a vidéken. Marosvásárhelyen a kormányt támogató új napi'ap indult meg „Székely Ellenzék” czimen. A lapnak Kázméry Kázmér, az ismert nevű hirlapíró a felelős szerkesztője.

— **Uj tartalékos hadnagyok a 24. honvéd gyalogezredben.** Koválik József, Részegh Győző, Csató László, Tanos Imre, Boronkay Gyula, Dajbukát Jakab, Fejér István, Gábos Béla, Reguly Alajos, Zacharia Miklós, Varga János, Vilesek Jenő, Mika István, Kostyal Jenő, Rusvay Jenő, Fóris Pál, Uskovits Béla, Muslea Szilárd zászlóoskat tartalékos hadnagyokká nevezték ki a brassói 24. honvéd gyalogezredben.

— **Egy megtört román nyelvű lap.** Brassóból jelentik: A Gazeta Transylvaniei, mely a román betörés után megszűnt, most mint hazafias román lap újra megjelent. Első számában a lap azt írja, hogy csak a régi címet tartotta meg, de az ut, melyet követni fog, egészen új. Összhangzatot akarunk teremteni a román nép existenciális érdekei és a történelmi magyar állam konszolidációs érdekei között. A magyar állam keretében akarjuk megvalósítani aspirációinkat és hűek akarunk maradni a magyar államhoz és a dinastiához. Nem akarjuk követni a régi lap abszurd politikáját, hanem arra akarjuk tanítani a román népet, hogy szeresse a magyar hazát.

— **Rendelet a visszatartható gabonáról.** A hivatalos lap jelenti: A földmivelésügyi minster rendeletet adott ki, mely szerint a gazdasági alkalmazottak terménybeli járandóságát címén csak annyi terményt tarthat vissza vagy vehet a termelő, amennyi a cselédekkel vagy alkalmazottakkal kötött szerződés értelmében az alkalmazottaknak az 1917. évi augusztus hó 16.tól 1918. évi augusztus 15.ig tényleg jár. Vetőmag címén 1 kataszteri holdra búzánál 100, rozsra 110, árpanál 100, zabnál 90, zabos búkkönyvél 90 kilogramot nem haladhat meg a visszatartható, illetőleg vásárolható gabonamennyiség. Az állatállomány szükség esetén megállapításánál egy ígáló részére évi 5, ha nehéz munkát végez 7, menes részére 12, egy éven aluli csikó részére pedig 2 métermázsza zabot lehet visszatartani. Öszvér és szamar részére a fenti mennyiségnek csak kétharmad része oldható fel, illetőleg vásárolható. Szarvasmarha eltartására árpat zabot feloldani nem szabad. Kivételt képez a hágbika, melynek részére évi 7 métermázsza, a fél éven aluli borjú, melynek részére napi 50 dkg. oldható fel. Oly tehenészek részére, melyek a tejet közfogyasztásra lekötik, az Országos Közelmelezési Hivatal elnöke állatonként 7 métermázsza abrakállomány feloldását engedélyezi. A tenyészkoca részére 1,5 métermázsza árpa oldható fel, illetőleg vásárolható.

— **Az erdélyi iparkamarák harca és Erdély vasúti politikája.** Az erdélyi ipari és kereskedelmi kamarák között harc indult meg, melyben egyelőre Kolozsvár és Marosvásárhely vesz részt. A harc Erdély vasúti politikája körül folyik. Két terv áll egymással szemben: a kolozsvári, mely a Mezőségen át magyar vasúti vonalat akar Odesszáig, a másik pedig, mely Constanzát akarja egy újabb vonallal összekötni Magyarországgal. E két terv mögött áll a legfontosabb: az erdélyi körvasút terve, melyért Rácz Lajos dr. agitál s mely Kolozsváron is szimpatikus. Ugy gondoljuk, hogy ezt a kérdést nem harccal kell eldönteni, de közös megegyezéssel. Leghelyesebb volna tehát egy ankétet összehívni Erdély minden érdekeltiségének bevonásával, s akkor, az ankét eredményéhez képest, megindítani a mozgalmat, mely az erők egyesítésével feltétlenül több eredményre fog vezetni, mint a lokalpatriota vitakozásokkal.

— **A dijnokok napidiját — napi egy koronával felemelték.** A hivatalos lap legújabb száma nagy örömet okozott az állami alkalmazásban levő összes dijnokoknak, legye- nek azok akár ideiglenesek, akár véglegesek,

folyó évi július 1-ig visszamenőleg a járandóságukat napi egy koronával felemelték. Eddig a kezdő napidij — eltekintve a háborús járandóságoktól — két korona 10 fillér volt, ezután három korona 10 fillér lesz. Ez is nagyon kevés, de mégis valamivel több a régi nyomordijnál.

— **Eladták a csodadisznót.** Marosvásárhelyről jelentik. Annak idején nemesak a helyi, de a fővárosi lapokat is bejárta Oroszlán Sándor közel 7 mázsás, óriási disznójának híre, amely csodaállatot pénzért mutogattak. A látványosságnak és az óriási disznó életének most vége szakadt. Egy mészáros megvette a nevezetes állatot 7000 K-ért és levágatja.

— **Szeptemberben az összes iskolák megnyílnak.** Budapestről telefonálja tudósítónk Apponyi Albert kultuszminiszter elrendelte, hogy az összes középfokú tanintézetek szeptember elején a tanításokat kezdjék meg. Felhatalmazta a tankerületi hatóságokat, hogy azon tanulóknak, kiknek a szülei kiszáradtak s ők maguk pedig munkacéret pótolnak, az őszi és tavaszi munkálatok alatt 3—4 hét szabadságot adjanak. A tanítást a magasabb fokú intézetekben is szeptemberben kezdik el.

— **Egérirtás.** A csikszeredai cs. és kir. hadtáplomásparancsnokság a közönség tudomására hozza, hogy a mezői egerek kiirtásához szükséges merreg, nagyobb mennyiségben megérkezett. Ennélfogva felhívja a közönséget, hogy mindenki a szükségeltető merreg mennyiségét, az ill. tékes községe előjárósága útján, a fenti parancsnoksághoz sürgősen jelentse be, a mely merreg mennyiség az igénylő községi előjáróságok által, a jelentkezéskor azonnal átvehető és el is szállítható.

A nemi betegségek ellen. Széll József kormánybiztos a vármegye alispánjához intézett rendeletében felhívja az alispánt, hogy a törvényhatóság területén a legkörültekintőbb módon intézkedjék, hogy a nemi betegségek terjedése a polgári lakosság között is megakadályoztassék. Különös gond fordítandó arra — mondja a kormánybiztosi rendelet — hogy mindazok, a kik orvosi vizsgálat következtében fertőzötteknek találhatók, a legszigorubb gyógykezelésben részesíttessenek.

— **Önkéntes belépés a hadseregbe.** Az 1897—1899. születési évjáratok újabb sorozása alkalmából a most újabb sorozás alá kerülők közül azoknak, akiknek nincsen meg az egyéves önkéntességi joguk, korlátozott számban — azon feltételek mellett, melyek mellett eddig is beléphettek — megengedik, hogy önkéntesen belépjenek a lovasság, a tábori, hegyi- és vartüzérség csapattestéhez, továbbá az utász és árkászszázaljakhoz.

— **Rendelet a gazdák gabonaszükségletéről és a gabonabevásárlásról.** A hivatalos lap közli a földmivelési miniszter rendeletét a gazdasági szükséglet címén a zárlat alól feloldható gabona mennyiségéről, s a gabonabevásárlásokról. A rendelet részletesen megszabja, hogy mennyi gabona tartható vissza a gazdasági cselédek és alkalmazottak konvenciójára, a lelkészek és tanítók járandóságaira, az időszakos vándormunkások élelmezésére, az aratók és cseplők részére, vetőmagra, s az állatállomány eltartására és hizlalására.

A ki maga nem termelő, vagy a kinek gazdasági szükségletet saját termése nem fedezi, mindaddig, míg az átvevő bizottság a község területén működését meg nem kezdi, legkésőbb azonban 1917. évi október hó 15-ig jogosítva van a községi előjáróság (városi polgármester) által részére kiállított vásárlási

igazolvány alapján saját gazdasági szükségletére buzát, rozst, kölest, kétszerest, árpat és zabot annak a községnek területén, a hol állandóan lakik, készárúvétel útján a községi előjáróság által kijelölt és a vásárlási igazolványban névszerűen megjelölt termelőtől vásárolni.

— **Az „Erdélyi Szemle“** S. Nagy László szerkesztésében ez a héten a következő tartalommal jelent meg: Dr. Deák Albert az E. Irodalmi Társaság kérdéseiről. Pajzs Elemér novella, Gallovich Károly, Bors László, Branyický Dezső versek, Kelemen Pál, Juhász Árpád, Hajós Sándor, S. Nagy László irodalmi kritikák. Ezenkívül még több aktuális cikk egészíti Erdély egyetlen irodalmi revüjének tartalmát. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás kir.-utca 5. Kapható minden tözsdében.

— **Értesítés.** A csikszeredai cs. és kir. hadtáplomásparancsnokság, a közönség tudomására hozza, hogy mindazok, a kik a katonaság részére szállítandó ásványvíz céljaira az üvegeiket fizetés ellenében engedték át, az ezek után járó pénz összegek átvételére e parancsnokságnál minden nap d. u. 3—5 óráig jelentkezhetnek.

— **A hadikávét forgalomba kerül.** A hivatalos lap mai száma közli a már régóta bejelentett rendeletet a babkávét forgalomba hozatalának titalmáról. Augusztus 31-től kezdve csupán hadikávét közzel forgalomba. A Közelmelezési Hivatal elnöke részletes szabályokat állapíthat meg a babkávészaklatoknak hadikávété váló feldolgozása és a hadikávét forgalombahozatala feltételeinek meghatározása tárgyában. Mint hajjuk, a hadikávét kg. ja 5 K-ba fog kerülni. A hadikávétben 20% babkávét lesz.

— **Eladták a marosvásárhelyi csodadisznót.** Annak idején bejárta a lapokat Oroszlán Sándor közel 7 mázsás, óriási disznójának híre, amely csodaállatot pénzért mutogattak. A látványosságnak és az óriási disznó életének most vége szakadt. Egy mészáros megvette a nevezetes állatot 7000 K-ért és levágatja.

— **Vadgesztenyét vesz a hadsereg.** Hadseregparancsnoksági rendelet folytán, fontos katonai célok érdekében, a vadgesztenyének minél nagyobb mennyiségben leendő gyűjtése rendeltetett el. A tervbe vett katonai célokra csakis kizárólag teljesen érett, egészséges, nem rohadt vadgesztenye használható fel, miért is tilos a vadgesztenyét éretlen, zöld állapotban levetni, mert az gyorsan megrohad és hasznavehetetlenné válik. A vadgesztenyefa gyümölcse szeptember hó közepé táján érik meg, s akkor magától a földre is hull, a mely onnan szorgalmasan összegyűjtendő. Az összegyűjtött érett egészséges vadgesztenye fűdött, száraz és szellős helyiségbe gyűjtendő össze és legfőkébb 30 cm. magasságban halmozható egymásra, s az első 14 nap alatt, naponként egyszer, lapáttal meg kell alaposan forgatni és át kell szellőztetni; a későbbi időben pedig, hetenként 2—3 szori megforgatás és átszellőztetés is elegendő. Ellenkező esetben, az egymásra halmozott, legegészségesebb vadgesztenye is összelemezszik, megrohad és hasznavehetetlenné válik. Mindezt azzal hozom a lakosság tudomására, hogy mindenki igyekezzék, minél nagyobb mennyiségben ilyen egészséges, érett, száraz vadgesztenyét gyűjteni, s azt a csikszeredai hadtáplomásparancsnoksághoz beszállítani, melyet ez, az illetőktől át fog venni, s az átvett mennyiségért métermázsánként 10 koronáig terjedő jutalmat fizet.

A felmentettek figyelmébe. A városi tanács a m. kir. kormánybiztos rendelete alapján újól felhívja mindazokat, akik a katonai szolgálat alól fel vannak mentve, hogy erre vonatkozó igazoló okmányaikat a saját érdekében állandóan tartsák maguknál.

— **Nagy fogadások Amerikában a békére.** Hamburgból jelentik nekünk: A Hamburger Fremdenblatt newyorki jelentést közöl arról, hogy a pápa jegyzéke óta Amerikában ismét rengeteg fogadást kötöttek a békére. A fogadások összege több millió dollárra rug. Newyorkban a fogadási kvóta általában 6:3 arra, hogy a háború 1917-1918. téli hónapjaiban befejeződik, 2:2 pedig arra, hogy még ebben az évben véget ér.

— **A miniszterek nem fogadnak küldöttségeket.** A belügyminiszter táviratilag utasította az összes hatóságokat, hogy a mennyiben közérdekű ügyekben a kormányhatóságok személyes tájékoztatása egyáltalában elengedhetetlennek mutatkozik, ez csak az illető érdekelt fél, vagy tisztviselő útján történjék, ellenben a küldöttségek az amúgy is tulterhelt közlekedésre és a kormányhatóságok nagy elfoglaltságára való tekintettel feltétlenül mellőztessenek.

— **Ismeretlen katonahullák fényképcsoportja.** Ismeretlen katonahullák és a hadsereg kíséretében ismeretlenül elhalt polgári személyek XIX. számú fényképcsoportját a járási hivatalok és rendezett tanácsú városok számára megfelelő példányban a személyleírásokkal együtt megküldötték, hol érdeklődők a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

— **Sulyosan megsebesült vezérkari alezredes.** Az Okna felé előretörő offenzívánk folyamán a 38. honvéd tarackezred parancsnoka, Linder Béla, vezérkari alezredes, a felfejlődő oroszok állásait akarta személyes megfigyelés útján megállapítani. Linder alezredes segédtisztje és Göllner tüzéradnagy kíséretében a legelső ütegállásokhoz sietett, az orosz tüzérség azonban észrevette a kis csoportot, heves gránát tüzet zúdított arra a pontra. Egy gránát a tiszt csoport közepébe esett, Linder alezredes a combján három súlyos sebet szenvedett, segédtisztje tizenhárom helyen sebesült meg, Göllner Kalmán hadnagyot pedig, aki a marosvásárhelyi királyi tábla tanácselnökének fia, szétépte a gránát. A tehetséges fiatal tisztet ott a helyszínen temeték el. Linder Béla alezredes a lomborgi kórházba vittek, hol megoperálták sebeit, azután Budapestre szállították, ahol most a János-szanatóriumban áll gyógykezelés alatt.

Hát csak addig is...

Nagy vágy a menyecskében új házasságra.

Egy kolozsmegyei községben történt. Ugy mondjuk el az esetet, ahogy az ma a szóban forgó falucska jegyzőjétől hallottuk:

A falu egyik jómódu gazdáját a háború kitörésekor a harctérre szölitotta a parancs, ott kellett hagyni asszonyát, akit alig másfél évvel ezelőtt vett el. A gazda a kruszniki csatában fogságba került, legutóbb 1915. márciusában irt Vladivostokból, de két év óta már nem adott semmiféle életjelt magáról. A fiatal, alig 22 éves me-

nyecske egy darabig elsiratgatta, de aztán csak megvigasztalódott, amiben nagy segítségére volt egy rokkant katona, aki a menyecskét még leánykorából ismerte.

A múlt szombaton a menyecske ünnepelőbe öltözött, selyemkendőt tett a fejére. hóna alá vette az imádságos könyvet is, mintha litániára menne s a rokkant katonával beültetett a jegyzőhöz:

Nagyon szépen megkérjük a tekintetes jegyző urat, egy kérésünk volna, ha lenne szives megtenni. Egybekelni szeretnénk.

— *Mit szeretnének?*

— *Egybekelni. Házasság tekintetében. A jegyző mérgesen rivált rá az aszszonyra*

— *Hiszen magának van hitves ura, derék, jó ember, aki a hazáért szenved három esztendő óta!*

— *Van, jegyző ur kérem szépen, de az az oroszoknál van több, mint két esztendője, ki tudja él-e még s haza jön-e?*

Ha nem élne, már jött volna jelentés felőle, hogy meghalt. Különben is, maga csak úgy köthetne újabb házasságot, ha elválna az urától, katonától azonban nem lehet elválni, csak akkor, ha majd hazajön

A menyecske szomorúan állt s csak nézett fájdalommal tekintettel a mellette álló rokkant katonára. Aztán azt mondta a jegyzőnek:

Hát akkor csak addigra uggyon össze bennünket a jegyző ur, amíg hazugyn az uram, megfizettyük a szivességit...

Egy darab mongolica tenyészkan
eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Egy jó családból való 2—3 gimnáziumi osztályt végzett fiút kereskedő tanulónak elfogadok. Karda Gyula, Csikszereda.

Két fekete félvér kocsiló,

174—176 cm. magasak, eladók.

Értekezhetni a Csiki Lapok szerkesztőjével

4-4

Egy 3¹/₂ H. P. gőzgarnitúra
alig használt, gyárilag javítva, szijazattal együtt eladó.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban

Csikkarczfalvi határban két darab öt éves 146 cm. magas piros pej ló, egyiknek csillag a homlokán és fehér sáv az orrán folyó hó augusztus közepén elveszett. Aki tud róla, értesitse a csikkarczfalvi község előljáróságot.

H I R D E T É S E K

olesó árszámítás
mellett közöltet-
nek s felvétetnek
a kiadóhivatalban.

A Székely Gazdák Szövetkezete Sepsiszentgyörgy, Iskola-utca 10. szám
mint Hadi Termény főbizományos

megvesz waggontételbe mindennemű terményt.

Csikvármegye részére néhány megbízható termény-

kereskedőt albizományosoknak felállítatnak.